

AVATUD KIRI

Nr. 2(6)

2. aastakäik

1990

„Naine, miks sa nutad!“

«... ta süda tuksub veel vaevu-vaevu. Kui minu kirja kätte saad, on ta kindlasti juba surnud. ...»

(ühest kirjast)

Matusepäev — perspektiivitu nagu raske unenägu. Muretsevad, sinna-tänna sammuvad inimesed... Aga alles järgmise, üle-järgmise päeva üksinduses haarab meeleheite krampplik ahistus südant. Siis nutame taga seda, kes on läinud ja keda me ei saanud tagasi hoida.

«Naine, miks sa nutad?»

«Issand, kui sina ta oled ära kandnud, siis ütle mulle, kuhu sa ta oled pannud ja mina toon ta ära!»

«Maarja!»

(evangeeliumist)

Sinu Jumal ei ole hauas. Ta on ülestõusnud. Tema on surma ahelad murdnud.

Ja «tuleb tund, mil kõik, kes on haudades, kuulevad tema häält ning tulevad välja...» (Jh. 5,28)

«Ja meri andis tagasi need surnud, kes temas olid ja surm ja surmavald andsid tagasi surnud, kes neis olid...»

(Ilm. 20,13)

Jeesus elab! Teata sellest murtud hingele ja ta saab tröösitud.

Maad kattis surmavari ...
Pilkane pimedus.
Ei olnud näha abi —
Ei lõppu sellel ööl.
Surm ainus hingeosa.
Ja patu hüvitus;
Patt leidis hinges pesa
Sidus ümber surmavöö!

Siis Suurel Reedel toodi
Rist üles Kolgatal'
Ja sellele sai Jeesus
Siis naelutatud seal.
Maa värises ning päike
Vaadata hābenēs,
Kui julmalt risti poodi
Jumala Pūha Tall!

Sai hauda pandud Jeesus
Ja hāua ette rahn...
Siis viimne eha kustus, —
Ees sōisis sõdur-vaht.
Kolmandal päeval tuli
Üks ingel, taevane, —
Eest lūkkas āra kivi...
Tee ellu avanes!

Rist Kolgatal meid lubab
Nūūd jälle Eedeni!
See kuulutus nūūd kõlab
Maailma otsteni!
Nūūd hōiska, inimene—
Too austust Jumalal',
Sest Taevariiki ukse
On avan'd Jeesus sull'!

R.V.

Suur Reede

Taevas vaatas hämmastuse ja valu-ga Kristust ristil. Veri immitse Tema haavatud meelekohtadelt ja higiga segatult pärlemdas kulmuldel. Tilk tilga järele langesid verepisarad Tema kätelt ja jalgadelst risti jalami'e.

Tema keharaskus venitas kätes olevaid naelahaavu. Hingamine muutus kiiremaks ja sügavamaks, kui Ta süda maailma pattude koorma all nõrkes. Kogu taevas tõrdus kuuldes raskelt kannatava Kristuse suust sõnu: «Isa, anna neile andeks, sest nad ei tea, mida nad teevad!» Ent seal seisid Jumala kuju järele loodud inimesi, kes tundsid rõõmu Looja ainu-sündinud Poja kannatustest. Milline pill taevastele o'evustele!...

Suure Võitluse alguses oli Saatan kuulutanud, et Jumala käsku ei saa pidada, et õiglust ja halastust ei saa kokku sobitada ja kui juba kord kästust on üle astunud, siis andestuse saamine patusel on võimatu. Iga patt peab saama oma karistuse, väitis Saatan; ja kui Jumal patukaristuse ära võtab, siis pole Ta tõe ega õigluse Jumal. Kui inimene Jumala kästust üle astus ja Tema taht trõtsis, siis rõõmutses Saatan. Seega on tõestatud, kuulutas ta, et käsku ei saa pidada ja ka inimesele andestada ei ole võimalik. Kuna ta ise oli mässu tõttu taevast alla heidetud, siis pidi ka inimkond Jumala armust lahutatama. Jumal ei saa olla õiglane, kui Ta halastab patusele...

Jeesuse kaudu ilmutas Jumal inimesele halastust. Kuid halastus ei kõrvaldanud õiglust. Käsk ilmutab Jumala iseloomu. Ühtki tähekest sellest ei saanud muuta, et langenud inimest aidata, Jumal ei muutnud oma käsku, kuid Ta ohverdas Enda, Kristuse, et lunastada inimene...

Jumala armastus on ilmutatud Tema õigluses, samuti nagu Tema halastuses. Õiglus on Tema trooni alus ja Tema armastuse vili. Saatana plaan on olnud halastust tõest ja õiglusest lahutada. Ta püüab väita, et Jumala käsuõigus on rahu vaenlane. Kuid Kristus näitab, et Jumala plaanis on

nad lahutamatu seotud: Üks ei saa ilma teiseta eksisteerida. «Õigus ja õiglus on su aujärje alus; heldus ja tõde käivad su palge ees!» (L. 89,15).

Inimese lunastus oli teoks saanud. Kristuses oli Kolgata ohvri mõte teoks saanud. Kõigele sellele Ta vaatas ette, kui Ta ristil hüüdis: «See on lõpetatud!» (Jh. 19,30).

Tõlge E. G. White'i teosest
«Desire of Ages»

Ülestõusmispühad

Ükski teine kristlik püha pole nii vastandliku sisuga kui Kannatusnädal sellele järgneva Ülestõusmispühaga. Siin on koos kannatus ja rõõm, surm ja elu...

See oli paasapühade aeg.

«Ja kui nad jõudsid sinna paika, mida hüütakse Pealaeks, löid nad tema sinna risti» (Lk. 23,33). «See oli valmistuspäev» (reede) «... aga hingamispäeval» (laupäev) «nad seisid rahul käsu järele» (s. 54,56). «Aga nädala esimesel päeval» (pühapäev) (Jh. 20,1) tõusis Jeesus võitjana hauast.

Paasat pidasid esimesed kristlased Kristuse surma mälestuseks. Kreeka kogudustes seostati seda kannatusega (kr. kr. pascho). 14. n'isani (märts—apriil) õõl korraldati ristimisi, pühaõhtusõõmaaega, aga päikesetõusul kõlalsid rõõmuhõõsked: «Kristus on ülestõusnud!»

Paasa ja kannatusnädal said ühise tähenduse.

Jeesus pidas samuti paasapüha. Ta ütles oma jüngritele: «Minge ja valmistage meile paasatall, et me seda sõõksime» (Lk. 22,8). See oli igivana komme, mis seati sisse juba 15. sajandil e.m.a. 2. Moosese 12.—13. peatükides räägitakse, et abibi e. n'isanikuu 14. päeval pidi paasatall tapetama. Sellel toimingul oli sümboolne tähendus nagu kogu vanatestamentlikul teenistusel. Sellega mälestati vabanemist egiptuse orjusest, aga ette-tähendus oli Kristusele. «Sest ka meie paasatall Kristus on tapetud» (1. Ko 5,7) — nii ütles apostel Paulus.

Kõige hämmastavam on asjaolu, et Jeesus suri täpselt niisanikuu 14. päeval. «Ja vaata, templi eesriie kärises lõhki kaheks, ülemast otsast alamast saadik! Ja maa värises ja kaljud lõhkesid» (Mt. 27,51). Tempelis oli: «preester valmis tapma talle, kuid nuga kukkus ta värisevast käest ja tall põgenes Ohvriteenistus täitus tege-likkuses Jumala Poja surmaga» (DA 756).

II sajandil hakkas Läänekirik rõhutama Kristuse surma mälestamise asemel Tema ülestõusmist. Idakirikus tähistatav 14. niisan võis langeda ükskõik missugusele nädalapäevale, kuna läänes pidi ülestõusmispüha alati langema nädala esimesele päevale s.o. pühapäevale. See asjaolu tekitas ebakõla Läänekiriku ja Idakiri-

ku vahele. Kuna Väike-Aasia kogudused rooma kommet ei järginud, lahutas Rooma piiskop Victor 190. aastal üldkirikust.

Ajaloolase Eusebiuse teoses «Ecclesiastical History» 24. 16. 17 on säilinud Gallia piiskopi Irenäuse kiri piiskop Victorile: «Kui õnnis Polykarpos oli An'icetuse ajal Roomas (155. a.) siis, kuigi neil oli eriarvamusi, polnud neil soovi tüli teha sellel küsimusel (paasa). Sest Anicetus (Rooma piiskop 157—168) ei nõudnud Polykarposelt sellest tähtjast (14. niisan) loobumist, kuna tema oli alati tähistanud seda päeva koos Issanda jüngriga Johannesega ja teiste apostlitega» (9 BC 362).

Nikaia kirikukogu otsusega 325. aastal m.a.j. määrati kindlaks ülestõusmispühade pühitsemise aeg ja tehti see kõigile kohustuslikuks. Vastavalt sellele otsusele pidi ülestõusmispüha peetama esimesel pühapäeval pärast kevade alguse täiskuud (4 ENE 436).

Et ennast juutide kommetest võimalikult eraldada, ei tohtinud seda püha samal ajal pidada, kui see niisani 14. päevale langes.

Munade värvimine ja pühade-jänes pärinevad paganlusest kui elu tarkamise ja viljakuse sümbolid.

Ülestõusmispüha kõneleb meile mitte niipalju vanadest traditsioonidest, kui Suurest Inimesest, Jumala Pojast, kes ei säästnud ennast, et tuua elu lootust patustele, vaevatud ja süükoorma alla aheldatud inimestele.

Jeesus ütleb: «Ma olin surmud, ja ma olen elav ajastute ajastuteni; ja minu käes on surma ja surmavalla võtmed» (Ilm. 1,18).

V. VYRSALU

Lihtsalt halastusest

«Kes neist kolmest oli sinu arvates ligimene sellele, kes oli sattunud rõvõlite kätte?» Aga tema ütles: «See, kes tema peale halastas!» Lk. 10,36

Meie põhjanaabrid, soomlased, on leidnud väiksemate õiglusnormide rikkumiste hüvitamiseks huvitava tee: korraldatakse süüdlase ja kannataja kokkusaamine ühise laua taga. Selle tulemusena jõutakse enamikel juhtudel leppimiseni; süüdlane hüvitab kahju. Kohut polegi vaja, vanglat ja karistust ka mitte. Pealegi selgus, et selline lahendus on noorukite kõlblikeks kasvatamiseks parem igasugusest karistusest.

Siiski, kumba vajab inimkond ikkagi rohkem, kas õiglust (karistust) või halastust? Tunnistagem, et sellele korrapealt vastata polegi nii lihtne. Õiglus on iidsetest aegadest olnud ühiskonna normiks. Igaüks meist soovib saada õiglast tasu oma töö eest, sotsiaalset kindlustust, arstiabi, õigust kohtus, jn.

Teisest küljest aga nõuab õiglus ka karistust iga seaduserikkumise eest. See aga võib osutuda hoopiski ebameeldivaks. Kõige õiglasem inimene võib leida end olukorras, kus südamesse ei mahu soov asjade õiglasel lahendamiseks. Sellisesse ebameeldivasse olukorda satutakse vahel tahtmatult, või ka teadmatusest. Kuidas oleks võimalik läheneda küsimusele rahumeelselt? Kas vastaspoolel jätkuks kannatlikkust või soovi leppida? Lihtsam on olla õiguse nõudja.

Kahjuks on inimliku halastuse mõiste viimastel aastakümnetel olnud põhiliselt kristlaste pärusmaaks. Halastus tähendanuks nagu seadusetust, mida pole vaja uue ja õnneliku ühiskonna ehitamisel. Mõelda vaid, milliseid kohutavaid tagajärgi on toonud rahvale aastakümneid harrastatud halastamatu, kalk õigusemõistmine! Õiglasel kohtunikud mõistavad süüdi süütuid inimesi vastavuses kehtivate õiguse normidega. Halastamatu õiguse nõudmine võib muutuda julmuseks.

Jeesus õpetas: «Anna meile andeks meie võlad, nagu meieg: andeks anname oma võlglastele» (Mt. 6,12) Andestada, ja leida ise andustus.

Jumala halastus on võrreldamatu. Jumal ei olnud võlglane ei maailma ega inimese ees. Vastupidi, üksnes õigust järgides oleks Ta pidanud juba Aadama elu lõpetama. Kuid halastusest leidis Jumal teise võimaluse. Jeesus, Jumala Poeg, laskus taevaselt troonilt, sai inimeseks ja kandis oma surmaga kogu inimkonna süü. Looja ise kandis karistuse.

Tõeline halastus lähtub armastusest. Võidakse rajada heategevaid asutusi invaliididele, haigetele, orbudele ja vanadele. Kui aga hooldajatel puudub armastus õnnetute inimeste vastu, jääb kõik ikkagi poolikuks. Sageli vanemad pingutavad üle püüdes luua oma lastele külluslikku elu. Lapsed aga vajaksid rohkem osavõtlikku mõistmist ja halastavat armastust.

RAIMU • KURIS

Emade-
päevaks

Emake, kallid, ma mäletan veel,
kui sa mind kandsid kord porisel teel.
Sadad siis vihma ja kärgatas kõu.
Soojalt kuid tuksus mul, ema, su põu.

Sadad ja sadad. Tee oli nii pikk.
Lõpetud oli sul lõikusetükk.
Parmaste rida pikk põldude peal.
Emake laulis kui linnuke seal.

Lauluga võitsid kõik tormised väed.
Pehmelt mind kandsid su tugevad käed.
Kaduski sadu ja vaikseks jäi ilm.
Ema, kui rõõmsalt siis säras su silm!

Kanna mind, palves, oh emake, veel
maailma karmil ja pimedal teel!
Jumala rahu siis tugevaks teeb,
ema, kui lapse eest palvet sa teed.

LEENA KRÜÜN
1936. a.

KUTSE EMADUSELE

Sageli öeldakse, et iga suure mehe seljataga on tark naine. See ütlus väljendab naise elulist rolli mehe edus ja nende laste tuleviku kujundamisel.

On ülimalt tähendusriikas, et Pühakirjas on jäädvustatud suurte vaimulike juhtide emade nimed.

Ku: Michelangelo töötas haamri ja peitliga, et luua marmorisse Moosese kuju, siis kauges minevikus ema Jookebed oli töötanud innustunult, armastuses ja usus, et kujundada oma poja Moosese iseloomu. Võime olla kindlad, et just Jookebedi mõju aitas Moosest pidada «paremaks ühes Jumala rahvaga kannatada viletsust kui üürikest aega nautida paturöömu» (He. 11,25).

PÜHA KUTSE

Püha kutsumus emadusele lähtub naise kahest unikaalsest andest, mille Jumal on kinkinud igale naisele: bioloogilisest ja kõlbelisest jõust.

Bioloogiliselt omab naine imepäraselt võimet võtta endasse ja toita inimelu. Kuidas mees ka ponnistaks, ei saaks ta asendada lapse sünnitamist. Kuna elu on jumalik and, siis ema uut elu sellesse maailma tuues järgib pühalikku kutsumust.

Jumal on andnud emale ülla kujundava mõju oma laste elule, õpetades neile armastust, ausust, puhtust ja usku.

«Jumalast järgmisena on emade mõju kõige tugevam maailmas.» (E. G. White)

OHUSTATUD KUTSE

Kutse emadusele on tänapäeval paljuski ohustatud. Esiteks tänamatu mees, kes ei hinda oma naise tähtsat osa koduses töös ja laste kasvatamises.

«Kui eemaldada kate, siis isa ning ema näeksid oma igapäevast tegevust nõnda nagu näeb seda Jumal... Isa ei hindaks enam ennast üle ja ema saaks uut julgust ning indu teha oma tööd targalt, visalt ja kannatlikult.» (E. G. White)

Teiseks ohufaktoriks võib pidada väikest sissetulekut. Et lisa teenida, peab ema jätma oma lapse paljudeks tundideks päevas kellegi teise hoolde. Selliselt ei saa loota, et ema oleks võimeline rahuldama oma laste vai-

mulikke, kõlbelisi ja füüsilisi vajadusi. Neile emadele peaks kaasa tundma ja neid aitama.

Sageli püüab ema oma võimeid rakendada väljaspool kodu, kontoris, koolis või haiglas, saada tunnustust, mida talle kodus ei pakuta. Kuid kas tasub jätta hooletusse oma eelkoolieaksi lapsi, et kutsetöö rahuldust leida? Tulemuseks on noorte kasvav võordumine tööst, narkootikumide tarvitamine, teismeliste rasedumine ja palju muud. Need painavad ja rohkenevad probleemid ütlevad meile, et me vajame terve-päeva-emasid.

ASENDAMATU KUTSE

Kristlik ema annab lapsele kolm elulist väärtust: armastav usk, eneseväärikus ja kõlbelisus. Kuna ükski teine ei armasta oma lapsi rohkem kui ema, siis on Jumal andnud emale võime suhelda lastega armastavas usus. «Kas naine unustab oma lapsuse ega halasta oma ihuvilja peale?» (Js. 49,15)

Ema armastus on nõnda sügav, et ta ei pane tähele oma lapse füüsilist ebatäiuslikkust. Ma meenutan hetke, kui nägin oma naist esimese tütre Lorettaga sünnitushaiglas. Ta näitas uhkelt mulle imikut ja küsis: «Kas ta pole ilus?» «Mu' dugi,» vastasin ma, «kuid mis on lahti tema lõmmis ninaga?» Tõepoolest paistis mulle nagu oleks keegi poksiringis talle vastu nina virutanud. «Ära muretse, ütles naine, «tema nina muutub ilusaks.» Tal oli õigus.

Eneseväärikus on võime, mida ema oma lapses oskab ärgitada. Minu elus oli kord aeg, mil ma ei suutnud koolieksameid sooritada. Isa soovitas mulle kõrgharidusest loobuda ja astuda kutsekooli. Ema aga ei jaganud seda vaadet. Tema vaist ütles talle, et kui ma visalt püüan, saavutan ka edu. Ja tõesti, ilma emapoolse toetuseta minu väarikuse ülahoidmiseks, poleks ma saanud ei jutlustajaks ega õpetajaks.

Laste kõlbeline tase oleneb suuresti ema hoiakust ja palvetest. Lahkudes kodust õppima või tööle, saadab lapsi ema mure ja palve. Ja Jumal teeb siis seda, milleks ema enam ei ole suuteline.

Prof. SAMUELE BACCHIOCCHI
(Lühendatult ajakirjast «Ministry»)

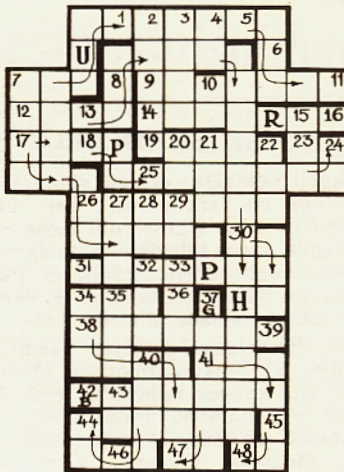
Noortele ja lastele

Ristsõnad

Lahenduse hõlbustamiseks on osa tähti välja kirjutatud. Mõned sõnad on pikemad, neid tuleb paigutada noolekesega märgitud suunas.

Paremale: 6. Ida; 7. Jeesus kandis ristilöömise ajal peas...; 8. Ehk; 9 «...-kalju», kus leidsid varju 600 penjaminlast; 12. Lause, mille ütles Kristus ristil; 14. Linn Mesopotaamias, kus legendi järgi pidi surm kohtuma ühe mehega; 17. Vaip, mis kärises pooleks Kristuse surma momendil; 19. Esimene inimene; 23. Hüüatus; 26. Jünger Darnaskuses, kes läks kohtumisele Oigesse uulitsasse; 30. Sügav meeshääl; 31. Jünger, kelle kodu oli Emmause alevis; 34. Elu... mida Jeesus töötas valmistada; 36. Raadius; 38. Pea'ae-ase; 41. «...-sõnnid», prohvetlik ettekuulutus Kristuse vaenlastest ristil; 42. Mees, kellele määratud ristile naelutati Kristus; 44. Pidalitõbine süürlane, keda nimeliselt meenutas Kristus; 45. «La»; 47. Astaat; 48. Ingliskeelne eessõna «sees», «sisse»

Alla: 1. 11. 13. 25. Kõik ühesugused tähed; 2. Omaaegne Iisrael: pealinn; 3. Kohamäärus; 4. Kerge metall, lüh.; 5. 31. 46. Kõik ühesugused tähed; 7. Koht Olimäe nõlval, kus Jeesus

palvetas enne ristilöömist; 10. 18. Kõik ühesugused tähed; 15. «Paradiis» vene k.; 16-28. 39. 43. Kõik ühesugused tähed; 20. Hüüatus, (sama, mis 23. paremale); 21. Viimane sõna omaaegsel paavstiaaral; 22. «Proua» ingl. k.; 24. Eitus; 27. «Niilus» vene k.; 29. Vene k. eitus; 32. Kohamäärus; 33. «Häda...» -(maailm); 34. Verepõld; 35. Noot; 37. Kivipõrand; 40. Lohe; 44. Kirre.

Taevane Isa vaatas kõike, mida Ta oli teinud. Talle meeldis kõik. Kuid Ta ei näinud ühtki looma maa peal.

Jumal soovis loomi.

Ja Jumal ütles: «Tulge, suured loomad! Tulge, väikesed loomad!»

Ja loomad tulid. Palju hüppavaid, haukuvaid, nurruvaid loomi. Tuli roomajaid, väikesi vihmausse, päevakööri, lepatriinusid, ämblikke.

Oli sinine taevast ja valged pilved; oli muru, lilled ja puud; olid linnud, kalad ja loomad. Kuid polnud inimest. Ei olnud emasid ega isasid, ei olnud väikesi lapsi.

Ja Jumal ütles: «Ma teen mehe ja naise». Ja saidki Aadam ja Eeva. Nad olid väga õnnelikud. Taevane Isa tegi kõike seda sellepärast, et Ta inimesi armastas.

Pimedast õöst ja valgest päevast sai kuues ööpäev.

Järgmisel päeval ei teinud Jumal tööd, sest kaunis maailm oli valmis. Sellele päevale andis Taevane Isa erilise nime: hingamispäev.

Hingamispäev pole tavaline päev. Sellel päeval minnakse kirikusse. Sel päeval minnakse ka jalutama ja vaaeldakse kõike seda ilusat, mida Taevane Isa on teinud.

Hingamispäeval räägitakse Piiblist ja Jeesusest. Kuna Jumal ei teinud sel päeval tööd, seepärast ei tee ka meie hingamispäeval tööd. Sellel päeval unustame igapäevased mured ja oleme vabad. See päev on kõigile lastele, isadele ja emadele rõõmsaks päevaks.

Pimedast õöst ja valgest päevast sai seitsmes ööpäev.

Seitsmes päev on hingamispäev.

**SP Adventistide Kuressaare
Koguduse väljaanne**

Toimetaja VOLDEMAR VIIRSALU

Toimetus: 203300 Kuressaare, Piiri
37. Trükipoognaid 0,5. Trükiarv 3000.
Tellimise nr. 649. «Saarte Trükikoda»
Kuressaare, Komandandi 1.
Hind 20 kop.

MAAILMA USUNDID

Brahmanism — budism — hinduism.
Raely Viirsalu

«Kord polnud olemist, ei mitte-olemist,
ei dhuringi ega selle üle taevast.

Kas liigub midagi? Kus? Kelle kaitsel?

Kas tema tegi vee ja põhjatuma sügavuse?

Veel polnud surma ega surematust,
ei päevgi öödest olnud lahutatud.

Üksainus hingas võõra dhuta

seal iseenesest. Ta üle polnud midagi.

(R. Falke «Buddha, Muhamed, Kristus», 1904)

Need luulekeelsed read pärinevad Indiast, hindu rahva folkloori; vanimast kogumikust Rigvedast, ajaliselt umbes X sajandist e.m.a.

Veel polnud rahva teadusest päriselt kustunud Elava Jumala tundmine, kuigi kahtlevad noodid kõlavad juba sellesama laulu lõppsõnadest:

«Kust poolt see loodus ometi on tulnud?

Kas loodud ta või loodud polegi?

See silm, mis teda valvab, teab üksi

seal kõrges taevas — võib'p tea temagi. ...»

Hindu rahvapärised ja laulud korjas kokku kuningas Asoka III sajandil e.m.a. Need pandi kirja palmilehtedele ja nende kogumikku, mis koosnes kolmest osast, nimetatud Tripitakaks («Kolmkorv»). Väärtsulikum on neist esimene osa, vanim ja tähtsam. Sellesse on koondatud kosmoloogilised, maagilised, mütolõgised tekstid ja palved. Palju on selles morali-seerivaid targutusi, näiteks:

«Kes sajakordselt armastab, see sajakordselt kannatab; kes üheksakümnene kordsest armastab, see üheksakümne kordselt kannatab, kes kaheksakümne kordselt ...» jne. kuni: «...kes ühekordselt armastab, see ühekordselt kannatab, kes ei armasta, see ei kannata.»

(Järgneb)